

Asia C-338/20

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

22.7.2020

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi (Puola)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

7.7.2020

Osapuoli menettelyssä, jossa määrätyn seuraamuksen toimeenpano on pääasian kohteena:

D.P.

[– –]

VÄLIPÄÄTÖS

7.7.2020

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, Sekcja Wykonania Orzeczeń V Wydziału Karnego (Łódzin keskikaupungin piirioikeus, rikosasioiden V jaosto, tuomioiden täytäntöönpano-osasto)

[– –] [tuomioistuimen kokoonpano]

käsiteltyään istunnossa 7.7.2020

Centraal Justitieel Incassobureaun (turvallisuus- ja oikeusministeriön keskusperintätoimisto, Alankomaat) hakemuksesta

asiaa **D.P.**,

joka koskee taloudellista seuraamusta koskevan päätöksen täytäntöönpanoa,

on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklan [– –] [viittaus Euroopan unionin viralliseen lehteen] ja rangaistusten täytäntöönpanosta annetun Puolan lain (Kodeks karny wykonawcy) 15 §:n 2 momentin perusteella

PÄÄTTÄNYT

I. esittää Euroopan unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen unionin oikeuden tulkinnasta:

Voiko toimeenpanovaltion viranomaisen kieltäytyä säännösten, joilla puitepäätöksen 2005/214/YOS 20 artiklan 3 kohta saatetaan osaksi kansallista oikeutta, nojalla panemasta toimeen taloudellisen seuraamuksen määräämispäätöstä sillä perusteella, että oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin on loukattu, jos kyseinen päätös on toimitettu seuraamuksen saaneelle ilman, että päätöstä on käännetty kielelle, jota vastaanottaja ymmärtää?

II. [– –] [menettelyyn liittyviä huomioita] **[alkup. s. 1]**

Perustelut

1. Unionin oikeus

- 1.1 Euroopan unionista tehdyn sopimuksen [– –] [viittaus Euroopan unionin viralliseen lehteen] 6 artiklan 1 kohdan mukaan unioni tunnustaa oikeudet, vapaudet ja periaatteet, jotka esitetään Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, [– –] jolla on sama oikeudellinen arvo kuin perussopimuksilla. Perusoikeuskirjan määräykset eivät millään tavoin laajenna perussopimuksissa määriteltyä unionin toimivaltaa. Perusoikeuskirjassa esitettyjä oikeuksia, vapauksia ja periaatteita on tulkittava perusoikeuskirjan tulkintaa ja soveltamista koskevien perusoikeuskirjan VII osaston yleisten määräysten mukaisesti ja ottaen asianmukaisesti huomioon perusoikeuskirjassa tarkoitettut selitykset, joissa esitetään näiden määräysten lähteet. SEU 6 artiklan 3 kohdassa määrätään, että ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdystä eurooppalaisesta yleissopimuksessa taatut ja jäsenvaltioiden yhteisestä valtiosääntöperinteestä johtuvat perusoikeudet ovat yleisinä periaatteina osa unionin oikeutta.
- 1.2 Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin 24.2.2005 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2005/214/YOS (jäljempänä puitepäätös 2005/214/YOS) johdanto-osan viidennessä perustelukappaleessa todetaan, että puitepäätöksessä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan SEU 6 artiklassa tunnustettuja ja Euroopan unionin perusoikeuskirjasta, erityisesti sen VI luvusta, kuvastuvia periaatteita.
- 1.3 Puitepäätöksen 2005/214/YOS 3 artiklassa todetaan, että puitepäätös ei aiheuta muutoksia veloitteeseen kunnioittaa SEU 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia ja oikeudellisia peruseriaatteita.
- 1.4 Puitepäätöksen 2005/214/YOS 20 artiklan 3 kohdassa säädetään mahdollisuudesta kieltäytyä päätösten tunnustamisesta ja toimeenpanosta, mikäli päätöksen antaneen valtion todistuksen perusteella on aihetta olettaa, että SEU 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia tai oikeudellisia peruseriaatteita on rikottu.

2. Puolan oikeus [alkup. s. 2]

- 2.1 Puolan rikosprosessista annetun lain (Kodeks postępowania karnego, jäljempänä rikosprosessilaki) 611ff §:n 1 momentin mukaan silloin, kun Euroopan unionin jäsenvaltio, jota tässä kutsutaan päätöksen antaneeksi valtioksi, pyytää lainvoimaisen taloudellisia seuraamuksia koskevan päätöksen toimeenpanoa, kyseisen päätöksen toimeenpano kuuluu sille piirioikeudelle, jonka tuomiopiirissä tekijällä on omaisuutta tai tuloja tai pysyvä tai väliaikainen asuinpaikka.
- 2.2 Rikosprosessilain 611fg §:n 1 momentin 9 kohdassa säädetään puolalaisen tuomioistuimen oikeudesta kieltäytyä päätöksen toimeenpanosta, jos todistuksen sisällöstä käy ilmi, että henkilölle, jota päätös koskee, ei ole asianmukaisesti ilmoitettu mahdollisuudesta ja oikeudesta valittaa kyseisestä päätöksestä.

3. Alankomaiden oikeus

- 3.1 Centraal Justitieel Incassobureau on keskushallintovirasto, jonka vastuulla on Alankomaiden kuningaskunnan alueella tehdyistä teoista määrättyjen sakkojen kerääminen ja periminen.¹
- 3.2 Centraal Justitieel Incassobureauun perimän sakon voi riitauttaa L:n syyttäjänvirastossa kuuden viikon kuluessa.

4. TOSISEIKAT

- 4.1 D.P:lle määrättiin 22.7.2019 annetulla päätöksellä 210 euron suuruinen taloudellinen seuraamus Alankomaiden tieliikennelain säännösten hallinto-oikeudellisesta täytäntöönpanosta annetun lain 2 §:ssä tarkoitetusta 11.7.2019 tehdystä teosta, jossa oli kyse sellaisen ajoneuvon kuljettamisesta, jonka kahden renkaan profiili ei ollut määräysten mukainen. Päätös tuli lainvoimaiseksi 2.9.2018.

5. Käittely kansallisessa tuomioistuimessa

- 5.1 Sąd Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodziin saapui 21.1.2020 Alankomaiden viranomaisten pyyntö D.P:lle määrätyn taloudellisen seuraamuksen toimeenpanosta. [alkup. s. 3]
- 5.2 Tuomioistuin pyysi Centraal Justitieel Incassobureauta ilmoittamaan, onko päätös taloudellisesta seuraamuksesta toimitettu seuraamuksen saaneelle puolaksi käännettynä.

¹ Lähde: internetsivusto <https://www.cjib.nl/pl>

- 5.3** Alankomaiden viranomaisen vastasi kieltävästi ja totesi, että päätös oli tehty hollanniksi ja että siinä oli lisäksi selitykset englanniksi, ranskaksi ja saksaksi sekä viittaus internetsivustolle www.cjib.nl, jossa on tietoa puolaksi.
- 5.4** Seuraamuksen saanut saapui istuntoon 9.6.2020 ja selitti saaneensa marras-joulukuun vaihteessa 2019 Hollannista kirjeen, jota ei ollut käännetty puolaksi. Hän lisäsi, ettei ollut pystynyt reagoimaan lähetettyyn asiakirjaan, koska ei ymmärtänyt sen sisältöä. Seuraamuksen saaneen toimeentulona on noin 1 000 zlotyn (n. 240 euron) suuruinen sairauseläke.

6. Ennakkoratkaisukysymyksen tutkittavaksi ottaminen ja ennakkoratkaisukysymyksen esittämisen perustelut

- 6.1** [–] [tietoja pyynnön tutkittavaksi ottamisesta ja muutoksenhakuoikeudesta Puolan lainsäädännössä]
- 6.2** Unionin tuomioistuimen vastauksella ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen kysymyksiin on ratkaiseva merkitys puitepäätöksen 2005/214/YOS kansallisten täytäntöönpanosäännösten oikean tulkinnan ja soveltamisen kannalta ennakkoratkaisua pyytävässä tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa.

7. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen kanta esitettyyn ennakkoratkaisukysymykseen annettavaan vastaukseen

- 7.1** Kuten puitepäätöksen 2005/214/YOS johdanto-osan viidennessä perustelukappaleessa todetaan, puitepäätöksessä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan SEU 6 artiklassa tunnustettuja ja Euroopan unionin perusoikeuskirjasta, erityisesti sen VI luvusta, kuvastuvia periaatteita. Perusoikeuksien [alkup. s. 4] kunnioittamiseen viitataan puitepäätöksen 3 artiklassa, ja sen 20 artiklan 3 kohdassa puolestaan säädetään mahdollisuudesta kieltäytyä päätösten tunnustamisesta ja toimeenpanosta, mikäli on aihetta epäillä, että päätöstä tehtäessä on rikottu perusoikeuksia.
- 7.2** Asiassa Pupino² unionin tuomioistuin on nimenomaisesti todennut, että puitepäätöstä on tulkittava kunnioittaen perusoikeuksia, joista on erityisesti mainittava oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, sellaisena kuin se ilmaistaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa ja sellaisena kuin Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on sitä tulkinnut.
- 7.3** On aiheellista mainita, että oikeudenmukaisella oikeudenkäynnillä siinä jäsenvaltiossa, josta puitepäätöksen 2005/214/YOS nojalla toimeenpantavaksi lähetetty päätös on peräisin, on perustavanlaatuinen merkitys taloudellisen seuraamuksen saaneen henkilön oikeuksien takaamisessa. Lähetetty päätös on

² [Tuomio 16.6.2005, Pupino (C- 105/03, EU:C:2005:386, 59 kohta)].

lainvoimainen, eikä toimeenpanevilla viranomaisella ole oikeutta oikaista päätöksen antaneessa valtiossa tapahtuneita menettelyvirheitä.

- 7.4** Unionin voimassa oleviin säädöksiin sisältyvien käännöksiä koskevien säännösten tarkastelu ei [– –] kuitenkaan anna selvää ja yksiselitteistä vastausta kysymykseen, onko taloudellisen seuraamuksen määräämispäätöksen antaneella valtiolla velvollisuus toimittaa päätös käännettynä kielelle, jota vastaanottaja ymmärtää.
- 7.5** Puitepäätös 2005/214/YOS ei sisällä säännöstä, josta nimenomaisesti seuraisi velvollisuus toimittaa taloudellisen seuraamuksen määräämispäätös vastaanottajalle käännettynä, mutta on kuitenkin korostettava, että kyseinen puitepäätös koskee toisessa jäsenvaltiossa jo lainvoiman saaneen päätöksen toimeenpanovaihetta. Edellistä vaihetta koskevat päätöksen antaneen valtion säännökset sekä muun muassa liikenneturvallisuuteen liittyviä liikenne rikkomuksia koskevan rajat ylittävän tietojenvaihdon helpottamisesta [11.3.2015] annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2015/413/EU³ säännökset.
- 7.6** Luonteeltaan teknisten, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välistä tietojenvaihtoa koskevien säännösten lisäksi tähän säädökseen sisältyy myös säännöksiä annettavista takeista. Kuten johdanto-osan 25 perustelukappaleessa todetaan, kyseinen direktiivi noudattaa perusoikeuksia ja periaatteita, [alkup. s. 5] jotka on tunnustettu Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, mukaan lukien oikeutta yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen, henkilötietojen suojaa, oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, syyttömyysolettamaa ja oikeutta puolustukseen. Johdanto-osan 15 perustelukappaleesta puolestaan seuraa, että jäsenvaltioiden olisi voitava olla yhteydessä liikenneturvallisuuteen liittyvästä liikenne rikkomuksesta epäiltyyn ajoneuvon omistajaan tai haltijaan taikka muulla tavalla tunnistettuun henkilöön, jotta tämä voidaan pitää ajan tasalla häneen sovellettavista menettelyistä rikkomuksen tekovaltiossa sekä tämän jäsenvaltion oikeuden mukaisista oikeudellisista seuraamuksista. Johdanto-osan 16 perustelukappaleessa puolestaan todetaan, että jäsenvaltioiden olisi toimitettava käänнос rikkomuksen tekovaltion lähettämästä ilmoituksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/64/EU⁴ mukaisesti.
- 7.7** Direktiivin 2015/413/EU 5 artiklan 2 kohdassa säädetään, että jos jäsenvaltio päättää aloittaa rikkomusta koskevan menettelyn, asianomaisen jäsenvaltion on ilmoitettava tästä ajoneuvon omistajalle, haltijalle tai muuten tunnistetulle liikenne rikkomuksesta epäillylle henkilölle kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti. Ilmoitukseen on sisällyttävä sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti tiedot rikkomuksen tekovaltion lainsäädännön mukaisista rikkomuksen oikeudellisista seuraamuksista kyseisen jäsenvaltion alueella. Lisäksi

³ [EUVL 2015, L 68, s. 9; jäljempänä direktiivi 2015/413/EU].

⁴ Oikeudesta tulkkaukseen ja käännöksiin rikosoikeudellisissa menettelyissä [20.10.2010] annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/64/EU [EUVL 2010, L 280, s. 1; jäljempänä direktiivi 2010/64/EU].

rikkomuksen tekovaltion on sisällytettävä ilmoitukseen kaikki asiaan vaikuttavat tiedot, erityisesti liikenneturvallisuuteen liittyvän liikennesrikkomuksen luonne, rikkomuksen tekopaikka, -päivämäärä ja -aika, niiden kansallisten säännösten nimikkeet, joita on rikottu, ja tästä seuraava rangaistus sekä tarvittaessa tiedot rikkomuksen toteamiseen käytetystä laitteesta. Tätä tarkoitusta varten voidaan käyttää direktiivin liitteessä olevaa mallia.

- 7.8** Lisäksi 5 artiklan 3 kohdassa todetaan nimenomaisesti, että jos rikkomuksen tekovaltio päättää aloittaa **[alkup. s 6]** jatkotoimia, se lähettää perusoikeuksien kunnioittamisen varmistamiseksi niitä koskevan ilmoituksen ajoneuvon rekisteröintiasiakirjan kielellä, mikäli tällainen asiakirja on saatavilla, tai jollakin rekisteröintivaltion virallisella kielellä.
- 7.9** Edellä viitatuista säännöksistä seuraa velvoite kääntää direktiivin soveltamisalaan kuuluvien rikkomusten tapauksessa menettelyn aloittamista koskeva ilmoitus ajoneuvon rekisteröintiasiakirjan kielelle eli kielelle, jota vastaanottaja ymmärtää. Kun vastaanottajalle toimitetaan oikein täytetty ilmoitus, joka sisältää kaikki välttämättömät tiedot syytöksen sisällöstä ja muutoksenhakumenettelystä ja joka on käännetty hänen ymmärtämälleen kielelle, vastaanottaja pystyy tehokkaasti puolustautumaan esitettyjä syytöksiä vastaan. Sillä, että jäsenvaltiot noudattavat direktiivissä 2015/413/EU säädettyjä ilmoitusmenettelyyn liittyviä velvollisuuksia, on siten olennainen taatehtävä.
- 7.10** Tässä yhteydessä on välttämätöntä viitata myös direktiivin 2010/64/EU säännöksiin. Edellä mainittua oikeutta käännöksiin sovelletaan henkilöihin siitä lähtien, kun jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat antaneet heille virallisella ilmoituksella tai muulla tavoin tiedon siitä, että heitä epäillään tai syytetään rikoksesta, siihen saakka kun menettely on saatettu päätökseen, mikä tarkoittaa sen kysymyksen lopullista ratkaisemista, ovatko he syyllistyneet rikokseen, tarvittaessa tuomitseminen ja mahdollisen muutoksenhaun ratkaiseminen mukaan lukien.⁵
- 7.11** Direktiivin 2010/64/EU 1 artiklan 3 kohdassa on kuitenkin varauma, jonka mukaan silloin, kun jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään, että jokin muu viranomainen kuin tuomioistuin, jolla on toimivalta rikosasioissa, määrää rangaistuksen vähäisistä rikkomuksista, ja tällaisen rangaistuksen määräämisestä on mahdollista valittaa tällaiseen tuomioistuimeen, tätä direktiiviä sovelletaan ainoastaan kyseisessä tuomioistuimessa tällaisen valituksen johdosta käytävään menettelyyn. Ensi näkemältä voisi siis vaikuttaa siltä, että jäsenvaltiot on vapautettu asiakirjojen kääntämisvelvollisuudesta painoarvoltaan vähäisempien asioiden osalta tuomioistuinikäsitteilyä edeltävässä menettelyn vaiheessa, jossa päätöstä ei tee tuomioistuin, ja myös direktiivin johdanto-osan 16 perustelukappale näyttäisi tukevan tätä tulkintaa. Kuten edellä viitatussa säännöksestä seuraa, kääntämisvelvollisuus alkaa **[alkup. s. 7]** siis vasta, kun

⁵ Ks. kyseisen direktiivin 1 artiklan 2 kohta.

asiaa käsitellään tuomioistuimessa, johon on valitettu muun viranomaisen kuin tuomioistuimen päätöksestä.

7.12 Direktiivin 2010/64/EU 1 artiklan 3 kohdan varauksesta huolimatta ei sovi unohtaa, että direktiivissä säädetään ainoastaan tietystä vähimmäistasosta. Jäsenvaltioilla on oikeus laajentaa siinä säädettyjä oikeuksia tarjotakseen korkeatasoisemman suojan. Lisäksi direktiivissä mainitaan selkeästi, ettei mainitun suojan taso saisi olla Euroopan ihmisoikeussopimuksessa tai perusoikeuskirjassa vahvistettua tasoa heikompi, sellaisina kuin niitä tulkitaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen⁶ tai Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä. Lisäksi direktiivin säännöksiä, jotka vastaavat Euroopan ihmisoikeussopimuksessa tai perusoikeuskirjassa taattuja oikeuksia, olisi tulkittava ja ne olisi pantava täytäntöön johdonmukaisesti näiden oikeuksien kanssa, sellaisina kuin niitä tulkitaan molempien edellä mainittujen tuomioistuinten asiaankuuluvassa oikeuskäytännössä.⁷

7.13 Tässä yhteydessä kannattaa muistaa, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklaan perustuvassa EIT:n oikeuskäytännössä annetaan tiettyjä suuntaviivoja tästä aiheesta, ja myös unionin tuomioistuin on jo ottanut kantaa käännöskysymykseen [– –]. Kuten EIT:n oikeuskäytännöstä seuraa, oikeus saada käännös tuomiosta ja muutoksenhakumenettelyä koskevasta ohjeesta on olennainen osa oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.⁸ EIT osoittaa tässä selkeästi, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa taattuja oikeuksia sovelletaan myös vähäpätöisemmissä asioissa, vähäiset rikkomukset mukaan lukien.⁹ Myös unionin tuomioistuin asettui kannattamaan kääntämisvelvollisuutta vakavuudeltaan vähäisempiäkin tekoja koskevilla asioilla tuomiossa *Sleutjes* (C-278/16), josta on tässä yhteydessä aiheellista mainita, että se koski tuomioistuimen antamaa rangaistusmääräystä.¹⁰

7.14 Kansallisen tuomioistuimen mielestä yksilön oikeudesta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin on johdettava kaikkia jäsenvaltioita koskeva velvollisuus kääntää taloudellisen seuraamuksen määräämispäätökset myös vähäisten rikkomusten osalta. Jotta puolustautumisoikeus toteutuu tehokkaasti, on ymmärrettävä esitettyjen syytösten sekä muutoksenhakumenettelyä koskevan ohjeen sisältö. Tästä syystä ei voida todeta, että puolustautumisoikeus on taattu **[alkup. s. 8]** silloin, kun taloudellisen seuraamuksen määräämispäätös on toimitettu seuraamuksen saaneelle ilman käännöstä kielellä, jota hän ei ymmärrä, ja kun päätöksessä on viittaus internetsivulle, jolla on saatavana vain yleistietoa

⁶ [Jäljempänä EIT].

⁷ Direktiivin 2010/64/EU johdanto-osan 32 ja 33 perustelukappale.

⁸ [Ks. mm. EIT:n tuomio 28.8.2018, *Vizgirda v. Slovenia* (valitus nro 59868/08)].

⁹ EIT:n tuomio [21.3.1984], [*Oztürk v. Saksa*] (valitus nro 8544/79).

¹⁰ Tuomio [12.10.2017], *Sleutjes* (C-278/16, EU:C:2017:757).

määrättyä seuraamusta koskevasta valitusmenettelystä. Edellä esitetyn perusteella esitettyjen syytösten ja muutoksenhakumenettelyä koskevan ohjeen kääntämättä jättämisen vuoksi seuraamuksen saanut ei kansallisen tuomioistuimen mielestä pysty käyttämään puolustautumisoikeuttaan.

7.15 Myös unionin lainsäätäjä on huomannut tämän ongelman, sillä monta vuotta puitepäätöksen 2005/214/YOS jälkeen annettuun direktiiviin 2015/413/EU on sisällytetty useita säännöksiä annettavista takeista, mukaan lukien säännökset, joissa veloitetaan lähettämään liikenne rikkomuksen tehneille ilmoitukset käännettynä kielelle, jota he ymmärtävät.

7.16 Edellä esitetyn perusteella kansallinen tuomioistuin on sitä mieltä, että jos seuraamuksen saaneelle ei ole toimitettu taloudellisen seuraamuksen määräämispäätöstä ja siihen liittyvää muutoksenhakuilmoitusta kielellä, jota hän ymmärtää, toimeenpanovaltion viranomainen on velvollinen kieltäytymään kyseisen päätöksen toimeenpanosta sen vuoksi, että päätöstä annettaessa on rikottu yksilön oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.

7.17 Edellä esitettyjen epäilysten johdosta on perusteltua kääntyä unionin tuomioistuimen puoleen.

7.18 [– –]

7.19 [– –] [menettelyyn liittyviä huomioita]

[– –] [alkup. s. 9]